

STATSFORVALTEREN I AGDER
Postboks 504
4808 ARENDAL

Deres ref.:
Vår ref.: 23/16264-10
Saksbehandler: Olav Oxholm
Dato: 25.05.2023

FORKLARING AV ROLLEN SOM ARBEIDS-/ UTDANNINGSSPESIALIST

Helsedirektoratet sendte 27.04.2022 ut brev om de juridiske rammene for samarbeidet mellom helse- og omsorgstjenesten og NAV om Individuell jobbstøtte (IPS)¹, og med spesiell omtale av IPS-jobbspesialisten. I brevet ble det vist til anbefalinger fra Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet om at IPS-jobbspesialister i fremtiden bør ansattes i NAV og finansieres av NAV.

I brevet ble det slått fast at IPS-jobbspesialistens oppgaver slik disse er beskrevet gjennom IPS-modellen ikke anses som helsehjelp. Nødvendig dokumentasjon knyttet til slike oppgaver skal ikke dokumenteres i pasientens journal. Taushetsbelagte opplysninger kan ikke deles fritt mellom helsepersonellet og IPS-jobbspesialisten uten pasientens/brukerens samtykke.

Videre ble situasjonen til de personene som er ansatt som IPS-jobbspesialister i helse- og omsorgstjenesten omtalt: *"Dersom IPS-jobbspesialisten i tillegg til sine primæroppgaver har oppgaver som anses som helsehjelp, vil helselovgivningen gjelde for denne delen av arbeidet. Det innebærer blant annet at relevante og nødvendige opplysninger om helsehjelpen skal dokumenteres i pasientens journal etter kravene i forskrift om pasientjournal §§ 4-8. Heller ikke disse opplysningene kan brukes til arbeidsrettede formål uten at pasienten først har samtykket til dette."*

Helsedirektoratet utlyste 16.12.22 tilskuddsordningen: Individuell jobbstøtte (IPS) i helse- og omsorgstjenesten. Tilskuddsordningens, tiltak C beskriver rollen som arbeids-/utdanningsspesialist i ACT-/ FACT- og FACT ung- team:

"Delfinansiering av jobb-/utdanningsspesialist i etablerte ACT-, FACT- og FACT ung-team. Etablerte team er team som er ute av tilskuddsordningen for ACT/FACT og FACT ung, eller team som er i sitt 3. og 4. tilskuddsår på ordningene: "Tilbud til voksne med langvarige og/eller sammensatte tjenestebehov" eller "Tilbud til barn og unge med behov for langvarige oppfølging og sammensatte tjenester". De teamene som er ute av tilskuddsordningen vil bli prioritert dersom det er flere søkere.

¹ [Samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og NAV om individuell jobbstøtte - IPS - rettslig grunnlag for tverrsektorielt samarbeid - brev 270422.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

Tilskuddet skal delfinansiere lønnskostnader til jobb-/utdanningsspesialist ansatt i kommunal helsetjeneste eller spesialisthelsetjeneste. Tilskuddet skal ikke dekke andre typer aktiviteter eller investeringer. Dette er et ledd i implementering i ordinær drift."²

På bakgrunn av dette ønsker Helsedirektoratet å gi en nærmere beskrivelse av rollen som arbeids-/utdanningsspesialist, og hva som skiller denne fra rollen som IPS-jobbspesialist.

I ACT-/FACT- og FACT ung-teamene er rollen som arbeids-/utdanningsspesialist en sentral del av teamet. Stillingen som arbeids-/utdanningsspesialist i ACT-/FACT- og FACT-ung utøves etter omtalen i modellbeskrivelsen. Det vil si at stillingen inngår som en del av den integrerte, sammenhengende og helhetlige oppfølgingen som blir gitt av teamet.

Rollen innebærer en bred tilnærming til arbeid og utdanning, med utgangspunkt i de ønsker som pasienten/brukeren har. Dette inkluderer å gi bistand til mestring og deltakelse i ordinært arbeid og utdanning, samt muligheter for meningsfull aktivitet og ulike arbeidsrettede tiltak. I tråd med modellen for ACT-/FACT- og FACT-ung, skal en recovery-orientert tilnærming legges til grunn.

Arbeids-/utdanningsspesialisten innehar en miljøterapeutisk rolle og yter helsehjelp på linje med de andre teamansatte, men har et særlig fokus på aktivitet og rehabilitering til arbeidsdeltakelse og utdanning.

Det må foreligge en samarbeidsavtale med NAV. I avtalen må samarbeidet om felles brukere/pasienter på system- og individnivå være avklart. Det er viktig at avtalen åpner for ulike samarbeidsforløp ut fra den enkelte pasient/brukers behov, herunder deltakelse i IPS og samarbeid med IPS-jobbspesialist i NAV. Avtalen må ivareta de ulike sektorregelverk og gjensidige kompetansetiltak.

I tabellen nedenfor er forskjellene mellom IPS- jobbspesialist og arbeids-/utdanningsspesialist oppsummert. Det kan være lokale forhold og nyanser som ikke framgår av tabellen under, men den er ment for å gi et overblikk.

IPS-JOBBSPELIALIST	ARBEIDS-/UTDANNINGSSPELIALIST
Ansatt i NAV	Ansatt i helse- og omsorgstjenesten
Følger IPS-modellen og blir målt etter IPS-fidelityskala.	Følger ikke IPS-modellen. Kan evt. innlemme elementer av IPS hvis hensiktsmessig.
Yter ikke helsehjelp, og anses ikke som helsepersonell.	Yter helsehjelp og anses som helsepersonell.
Skal etterstrebe å bruke hele sin tid på arbeidsrettet oppfølging	Jobber miljøterapeutisk med sikte på at pasienten/brukeren skal komme i arbeid, utdanning eller annen aktivitet.
Kan ikke delta i ACT/FACTs tavlemøter uten samtykke fra pasient/bruker.	Er ansatt i ACT/FACT-team eller i annen del av helse- og omsorgstjenesten, og deltar i de møter og drøftelser om pasienten/brukeren som er relevante for oppfølgingen.

² [Individuell jobbstøtte \(IPS\) i helse- og omsorgstjenesten - Helsedirektoratet](#)

Kan delta i diskusjoner med helse- og omsorgstjenesten om en pasient/bruker er aktuell for IPS, der pasienten/brukeren har gitt samtykke eller er anonymisert.	Kan delta i diskusjoner rundt hvorvidt pasient/bruker bør få oppfølging fra IPS-jobbspesialist i NAV.
Skal ikke dokumentere i elektronisk pasient journal (EPJ).	Dokumenterer sitt arbeid i EPJ.
Kan motta relevante og nødvendige opplysninger fra helse- og omsorgstjenesten når pasienten/brukeren samtykker til dette.	Har tilgang til relevante og nødvendige opplysninger i EPJ.
Skal samarbeide med NAV-veileder etter IPS-modellen og utveksle relevante opplysninger for oppfølgingen i NAV, i tråd med pasientens/brukerens samtykke. Skal dokumentere i egen løsning for oppfølging i IPS. Har ikke automatisk tilgang til NAVs fagsystem og opplysninger om brukers sak.	Har ikke tilgang til NAVs systemer, men kan få relevante og nødvendige opplysninger fra NAV i tråd med NAVs regler om taushetsplikt og samtykke.
Er en del av et IPS-jobbspesialistteam og får oppfølging og veiledning av tilhørende metodeveileder.	Eventuell deltakelse i IPS-opplæring må avtales i lokal samarbeidsavtale, for evt. å kunne benytte elementer fra modellen.
Kan være tilknyttet inntil to FACT-team eller andre behandlingseenheter.	Er tilknyttet ett ACT- eller FACT-team.
Målrettet innsats mot lønnet arbeid.	Målrettet innsats for bedring av pasientens/brukerens helsemessige situasjon, der oppfølging med sikte på arbeid, utdanning og aktivitet inngår som en del av oppfølgingen.
Jobber med mål om ordinært arbeid. Både utdanning og andre kvalifiseringstiltak rettet mot arbeid er elementer på veien mot ordinært arbeid.	Jobber med mål om ordinært arbeid, utdanning eller annen meningsfull aktivitet.

Vennlig hilsen

Wenche Dahl Elde e.f.
avdelingsdirektør

Liv Heidi Brattås Remo
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Sykehuset innlandet HF, Nasjonal
kompetansetjeneste for samtidig rusmisbruk
og psykisk lidelse (ROP)

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET
Arbeids- og velferdsdirektoratet
NAPHA Nasjonalt kompetansesenter for
psykisk helsearbeid

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL		Postboks 2520	6404 MOLDE
STATSFORVALTEREN I AGDER		Postboks 504	4808 ARENDAL
STATSFORVALTEREN I INNLANDET		Postboks 987	2604 LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN I NORDLAND		Postboks 1405	8002 BODØ
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN		Postboks 325	1502 MOSS
STATSFORVALTEREN I ROGALAND		Postboks 59 Sentrum	4001 STAVANGER
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK		Postboks 700	9815 VADSØ
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG		Postboks 2600	7734 STEINKJER
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK		Postboks 2076	3103 TØNSBERG
STATSFORVALTEREN I VESTLAND		Njøsavegen 2	6863 LEIKANGER